

۱۴۰۹۷۸
۹۵،۴،۱

جدال با توسعه نیافتگی

حسن حسینی

استاد دانشگاه تهران

انتشارات اطلاعات

تهران - ۱۳۹۵

سرشناسه: سبجانی، حسن، ۱۳۳۲-
عنوان و نام پدیدآور: جدال با توسعه نیافتگی / حسن سبجانی
مشخصات نشر: تهران: اطلاعات، ۱۳۹۵
مشخصات ظاهری: ۸۶۳ ص.
شابک: 978-600-435-005-1
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
پادداشت: کتابنامه
موضوع: سبجانی، حسن، ۱۳۳۲-، مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع: تورم - ایران - سیاست دولت
موضوع: Inflation (Finance) - Government policy - Iran
موضوع: یارانه - ایران
موضوع: Subsidies-Iran
موضوع: ایران - اوضاع اقتصادی - ۱۳۸۴-
موضوع: Iran-Economic conditions - 2005
موضوع: ایران - سیاست و حکومت - ۱۳۵۸-
موضوع: Iran-Politics and government - 1358
شناسه افزوده: مؤسسه اطلاعات
رده بندی کنگره: HC ۴۷۳/۴
رده بندی دیویی: ۳۰۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۲۷۷۸۵

انتشارات اطلاعات

تهران: خیابان میرداماد، خیابان نفت جنوبی، روزنامه اطلاعات، شماره پستی ۱۵۴۹۹۵۳۱۱۱
تلفن: ۲۹۹۹۳۳۵۶
فروشگاه مرکزی: تهران، بزرگراه حقانی، روبروی ایستگاه مترو، ساختمان روزنامه اطلاعات، تلفن: ۲۹۹۹۳۳۵۶
فروشگاه شماره (۱): خیابان انقلاب اسلامی، روبروی دانشگاه تهران، تلفن: ۶۶۴۶۰۷۳۴

جدال با توسعه نیافتگی

نوشته دکتر حسن سبجانی

ویراستار: افسانه قارونی
طراح جلد: رضا گنجی
صفحه آرا: رحیم رمضانی
حروف نگاری، چاپ و صحافی: مؤسسه اطلاعات

چاپ اول: ۱۳۹۵
شمارگان: ۱۰۵۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۳۵-۰۰۵-۱
ISBN: 978-600-435-005-1

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است. Printed in Iran

فهرست

۱۱	مقدمه.....
۱۳	دغدغه‌های اقتصادی امام خمینی (رفع نیازها، اساسی مردم).....
۲۱	بسته بانک مرکزی مغایر بانکداری بدون ربا است.....
۲۸	به سوی مجلس سایه؛ آسیب‌شناسی مجلس شورای اسلامی.....
۴۰	افزایش قیمت جهانی دلیل اصلی تورم نیست.....
۴۹	فلسفه نقدی شدن پارانه‌ها روشن نیست.....
۵۵	امیدی ندارم.....
۵۸	دلایل مخالفت ما اقتصادی است نه سیاسی.....
۶۱	بسته بانک مرکزی قادر به کنترل تورم نیست.....
۶۶	باید به اصول اقتصادی قانون اساسی نزدیک‌تر شویم.....
۷۶	اصول‌گرایی همان قانون‌گرایی است.....
۹۹	انتقاد از هدفمندی پارانه‌ها.....
۱۱۲	افزایش صفر درصدی در بودجه ۸۸.....
۱۱۸	قانون مالیات بر ارزش افزوده یک گام به جلو در عرصه نظام مالیاتی است.....
۱۲۳	بازگشت احمدی‌نژاد به اقتصاد بازار.....
۱۲۷	نقد موردی عملکرد مجلس.....
۱۳۵	هیچ اتفاقی نیفتاده است.....

۱۴۱	عدالت آزادی را نیز به همراه می آورد.....
۱۴۳	هفت چالش جدی دولت دهم در حوزه اقتصاد.....
۱۴۷	چالشهای اقتصادی رئیس جمهور آینده.....
۱۵۵	درخواست به جای بازخواست.....
۱۶۵	ملزومات اینارگری اقتصادی.....
۱۶۷	اسلامی یا لیبرالی.....
۱۶۸	میان اقتصاد اسلامی و اقتصاد اسلام تمایز قائل نشده ایم.....
۱۷۳	مگر دولت، با معجزه موفق شود.....
۱۸۲	به این نوع برنامه های توسعه نیاز نداریم.....
۱۸۹	کیفیت بدون گذاری، الا نیست!.....
۱۹۹	تبعات اجتماعی نقدی کردن پارانه ها.....
۲۰۳	زیربنای جهش.....
۲۰۴	نام این لایحه را بودجه بگذارید.....
۲۱۲	نسخه های بین المللی مناسب اقتصاد ایران است.....
۲۱۷	سال آینده ۴۰ درصد از قدرت خرید مردم کمی بیشتر.....
۲۲۰	بیم ها و امیدهای اقتصاد ۱۳۸۹.....
۲۲۵	این طرح مغایر عدالت است.....
۲۲۹	پیدا و پنهان اقتصاد ایران و استان سمنان در سال ۸۹.....
۲۳۵	پرسشهایی از قیمت گذاران کالاهای دولتی.....
۲۳۷	مشکلات یک تزریق عمومی.....
۲۴۶	توسعه اقتصادی؛ زندگی انسانی تر و دینی تر.....
۲۵۹	توسعه غربی و اسلامی ندارد.....
۲۶۶	چالشهای مهم اقتصاد کشور.....
۲۹۰	قرار نیست کشور جدیدی تأسیس کنیم.....
۲۹۹	توجه به محرومان نقطه قوت برنامه پنجم توسعه.....
۳۱۳	اقتصاد لیبرالستی با احکام دینی قابل پیوند نیست.....
۳۱۷	فرجام قانون هدفمند کردن یارانه ها؛ به اقتصاد آزاد اعتقاد داریم، اما.....
۳۲۷	اسلام، ایران و اقتصاد.....
۳۳۰	فقرا فقیر تر و ثروتمندان ثروتمندتر می شوند.....

۳۳۳	توقف هدفمند شدن یارانه‌ها محتمل است.....
۳۴۵	چرا در بی‌خبری؟.....
۳۵۰	ساختار فعلی نظام بانکی امکان شناورسازی نرخ سود را ندارد.....
۳۵۴	دولتی که بی‌انضباطی مالی دارد، ناگزیر از دخالت در بانک مرکزی است.....
۳۶۱	سیاست تعدیل خلاف قانون اساسی بود.....
۳۷۰	چرا نرخ سود با نرخ تورم مقایسه می‌شود!.....
۳۷۸	درآمد بدون کار باطل است.....
۳۸۹	پرمفعت‌ترین راه مایه‌گذاری در شرایط فعلی تأسیس بانک است.....
۳۹۵	«بودجه‌نویس از ۱۰ بر»: راهکار کاهش هزینه‌های دولت.....
۴۰۶	دو نکته مهم در مورد بودجه ۹۰.....
۴۰۹	وابستگی بیش از ۵۰ درصدی به نفت.....
۴۱۶	توسعه، مفهوم‌شناسی فلسفه، تاریخ.....
۴۳۵	دانشگاه و تولید الگوی اقتصادی بین‌محرور.....
۴۴۸	نگاه جزیره‌ای را به نگاه سیستمی تبدیل کنیم.....
۴۵۱	خط بطلانی که استاد بر مارکس کشید.....
۴۵۴	قرض الحسنه از نظام بانکی خارج شود.....
۴۶۱	نگاهی تطبیقی به اقتصاد معاصر و سیره اقتصادی پیامبر(ص).....
۴۶۶	مدعیان عدالت.....
۴۶۸	تأثیر تحولات منطقه بر اقتصاد و سیاست ایران.....
۴۷۱	تکثیر نتیجه میدان دادن به نرخ تورم.....
۴۷۶	برای ۲/۵ میلیون شغل رشد ۲۵ درصدی لازم است.....
۴۸۷	نقد الگوی توسعه غربی.....
۴۹۳	سیاست‌های جزیره‌ای، راهگشا نیست.....
۴۹۸	شکاف در سبد هزینه خانوار و حداقل دستمزد.....
۵۰۰	برای اقتصاد دینی، نهادسازی نکرده‌ایم.....
۵۲۱	کجای سند چشم‌انداز هستیم؟.....
۵۲۶	از اقتصاد ما تا اقتصاد اسلامی.....
۵۳۱	وفادار به ریشه.....
۵۳۵	دولت فهم ساده‌ای از حکومت‌داری دارد.....

- قرار نیست امور کارشناسانه پیش برود! ۵۴۳
- تحریم و هدفمندی یارانه‌ها دو عامل مؤثر در بازار ارز و سکه ۵۵۰
- از دل فقر، مشکلات بسیاری سر برمی‌آورد ۵۵۳
- قانون اساسی همان الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت است ۵۶۴
- هیچ جنگی مقرون به صرفه نیست! ۵۶۹
- قانون‌گذاران و روزگار اقتصاد ایران ۵۷۱
- دین، تعالی و پیشرفت ۵۸۸
- بانکها قانون را از قالب تهی کرده‌اند ۵۹۴
- در آینه خضاد سیاسی ۶۰۲
- استفلا! سیاسی ایران طی ۳۳ سال الگو بوده است ۶۰۳
- درخواست به - ی باز ۶۲۱
- ادامه وضع موجود مداف‌چشم‌انداز را تهدید می‌کند ۶۲۷
- احقاق حقوق مردم، معذی و کیل‌ال‌است ۶۳۱
- اختلاف در فرهنگ و سیاست معمدی اقتصاد سرمایه‌داری! ۶۳۵
- اقتصاد ۸۹ در چند ایزود ۶۴۷
- اقتصاد به اولویت اول مجلس نهم تبدیل شود ۶۴۹
- اختلاس فریادی است ناشی از اجرا نشدن عملیات بانکی بدون ربا ۶۵۸
- آیا تحریمها دلیل گرانی ارز در ایران است؟ ۶۷۰
- اقتصاد ما، اقتصاد دیگران ۶۷۴
- چرخه تولید ملی با سمفونی زیبای اقتصاد اسلامی ۶۸۱
- هشدارها در مورد فاز دوم هدفمندی‌سازی: کسادى توأم با افزایش قیمت‌ها را خواهیم داشت
- فاز دوم هدفمندی‌سازی مجدداً بازار ارز و طلا را ملتهب می‌کند ۶۹۸
- عقلای مجلس بودجه را شفاف کنند ۷۰۴
- بودجه ۹۱ در آینه ۷۱۱
- رگه‌های سرمایه‌داری در اقتصاد هر سه دولت بعد از جنگ وجود دارد ۷۱۳
- هنر مدیریت تحریمها ۷۲۳
- اقتصاد ایران روی ریل نئوکلاسیک حرکت می‌کند ۷۲۹
- تدین سرمایه‌ای از جنس اجتماع ۷۴۰
- قرض الحسنه؛ تأمین‌کننده نیازهای اساسی مردم ۷۴۲

۷۴۸	مشکلات اقتصاد را باید با نگاه سیستمی حل کرد
۷۵۱	نهادینه کردن عقلانیت
۷۵۲	تنها مخالف طرح هدفمندی یارانه‌ها
۷۶۰	تنها مخالف طرح هدفمندی یارانه‌ها بودم
۷۸۰	آیا اقتصاد مقاومتی همان اقتصاد ریاضتی است؟
۷۸۹	جدال با توسعه توسعه‌نیافتگی
۷۹۸	اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه‌ها را بعید می‌دانم
۸۱۱	اقتصاد ایران باید تا بر ریل بدهد
۸۲۰	اسلام در تحلیل نهاد یارانه
۸۲۸	محدودیت‌های تجاری دولت ایده
۸۳۰	تصویری از اقتصاد ایران
۸۳۱	اقتصاد ناسازگاری‌ها
۸۳۴	شکست بن‌بست اقتصاد با دولت قانون‌محران
۸۴۶	هدفمندی یارانه‌ها به اهداف خود نرسیده است
۸۵۶	یارانه‌های نقدی فقط باید به قشرهای آسیب‌پذیر برسد
۸۶۰	تأملی در یک تصمیم
۸۶۲	طوفان یا آرامش؟

مقدمه

توسعه‌یافتگی از مواردی است که نائل شدن به آن، غبطه توسعه‌نیافته‌ها و بهره‌مندی از آن، فرصت توسعه‌یافته‌هاست؛ لذا طبیعی است تلاش‌های همه‌جانبه‌ای از ناحیه توسعه‌نیافته‌ها برای توسعه‌یافتگی، عمل آید تا آن مقصود آرمانی حاصل و آن غبطه تاریخی به فرصت بهره‌مندی آراسته گردد.

متأسفانه به‌رغم کوشش‌های بسیار و مصروف شدن منابع بی‌شمار انسانی و فیزیکی، جاذبه‌های توسعه‌یافتگی، جوامع توسعه‌نیافته را تحت الشعاع برخورداری‌های خواستنی خود، به انفعالی عمیق کشانده و منویات توسعه‌نیافته‌ها را به توهمات ضرورت «مثل توسعه‌یافته‌ها شدن» استحاله کرده است. شرایطی که انسان را دچار دوگانگی‌های اقتصادی - اجتماعی نموده و سرانجام آنها را در تجربه نواقص خیریت معطوف به از کف شدن داشته‌های خود و به کف نیامدن یافته‌های دیگران مقدر نموده است.

ظهور چنین پدیده تأسف باری به آن‌چنان پیامدهای خطیری گرفتار است که اهتمام عالمانه دیگری را در کنار اقدام برای توسعه‌یافتن پیش پای توسعه‌نیافته‌ها می‌گشاید. اهتمامی مبنی بر این مقوله که باید برای به پایان رساندن دوران غبطه، علیه ذهنیت‌های منفعل توسعه‌نیافته‌ها نیز تأملاتی کرد و جدالی نمود و تمهیداتی اندیشید که این دومی اگر از آن اولی مهم‌تر نباشد، کم‌اهمیت‌تر نیست.

«جدال با توسعه‌نیافتگی» که عمدتاً مجموعه مصاحبه‌های نشریات و مطبوعات کشور با این معلم توسعه در فاصله سالهای ۱۳۸۷-۱۳۹۱ می‌باشد، آن رسالت دومین رازمینه‌سازی نموده و می‌نماید و بر آن است تا با توسعه‌نیافتگی ذهنی و عینی، جدالی نخستگی ناپذیر را سامانی منطقی دهد. باشد تا در افق حسرت‌های به پایان رسیده، جوامع توسعه‌نیافته به حیرت و انفعال گرفتار شده را در آرامش و بی‌نیازی ناشی از ترویج و گسترش و حاکمیت عدالت، به توسعه‌ای رهایی‌بخش هدایت کند؛ جریانی که در آن استعمار، استضعاف و استحمار به موزه‌های تاریخ بردگی بشر سپرده شده باشند.

حسن سبحانی

استاد دانشگاه تهران

دی‌ماه ۱۳۹۴